

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія
Освітньо-наукова програма: Теорія, історія української мови та компаративістика

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ:
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СИНТАКСИСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ТА ПРАКТИКА

1.1. Нормативні навчальні дисципліни

ВИКЛАДАЧ:

Лаврінець Олена Яківна, кандидат філологічних наук, доцент
e-mail: lavrinets@ukma.edu.ua

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 4 кредити ЄКТС

Заняття в аудиторії: 40 год. (26 год. лекційних, 14 год. семінарських)

Самостійна робота слухачів курсу: 80 год.

Форма підсумкового оцінювання: залік.

АНОТАЦІЯ

Курс передбачає поглиблений розгляд проблемних питань теоретичного та практичного синтаксису, що перебували або й дотепер перебувають в колі зацікавлень українських та зарубіжних мовознавців. Докладне і зіставне висвітлення традиційного та новітнього підходів до розв'язання проблемних питань синтаксису допоможе студентам вільно орієнтуватися в розмаїтті поглядів й аргументовано обрати з них найбільш переконливі.

МЕТА І ЗАВДАННЯ

Мета курсу – систематизувати та поглибити знання студентів про фундаментальні поняття синтаксису (*синтаксичні одиниці, синтаксичні категорії, синтаксичні зв'язки, семантико-синтаксичні відношення*), ознайомити з дискусійними питаннями та здобутками синтаксичної науки, новими підходами сучасної синтаксичної теорії, висвітленими переважно в полемічних статтях і монографіях, формувати у студентів навички аргументованого дискутування та ведення самостійної науково-дослідної роботи.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати й утілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на семінарських заняттях 1-7. Написання індивідуальної роботи.	Поточний контроль. Письмова індивідуальна робота.
ПРН-2. Упевнено володіти українською мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійної й	Індивідуальні відповіді та групове обговорення на семінарських заняттях 1-7. Написання контрольних	Поточний контроль. Контрольна робота.

наукової комунікації; презентувати результати досліджень українською мовою.	робіт та індивідуальної роботи.	Письмова індивідуальна робота.
ПРН-7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями й школи в синтаксисі.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на семінарських заняттях 1-7.	Поточний контроль. Контрольна робота.
ПРН-8. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти синтаксичної науки.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на семінарських заняттях 1-7.	Поточний контроль. Контрольна робота.
ПРН-11. Дотримуватися правил академічної доброчесності.	Індивідуальні відповіді та групове обговорення на семінарських заняттях 1-7. Написання контрольних робіт та індивідуальної роботи.	Поточний контроль. Контрольна робота. Письмова індивідуальна робота.
ПРН-12. Доступно й аргументовано пояснювати сутність проблемних питань синтаксису, власний погляд на них та обґрунтовувати його як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на семінарських заняттях 1-7.	Поточний контроль.
ПРН-15. Використовувати спеціалізовані концептуальні лінгвістичні знання для розв'язання проблемних питань синтаксису, що потребує оновлення та інтеграції знань, зокрема в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на семінарських заняттях 1-7. Написання індивідуальної роботи.	Поточний контроль. Письмова індивідуальна робота.

ЗМІСТ КУРСУ

Вступне слово

Синтаксис української мови як завершальна ланка знань про її структуру сформувався й комплексно усталився вже в другій половині XIX ст., але й нині триває його інтенсивний розвиток. Попри тривалу історію формування синтаксису як науки якісь питання й досі не знайшли однозначного розв'язання, а якісь потребують перегляду з огляду на нові виокремлені підходи (аспекти, принципи) вивчення синтаксису.

Курс охоплює чотири класичні розділи синтаксису (*словосполучення, просте неускладнене речення, просте ускладнене речення, складне речення*) та висвітлює проблемні питання в них. Синтаксичні поняття, зокрема й дискусійні, розглянуто відповідно до традиційного та новітнього підходів у сучасній лінгвістиці, детальний розгляд яких зумовить формування власних поглядів студентів на те чи те суперечливе питання сучасної синтаксичної теорії.

Тематичний план

№ з/п	Теми лекцій	Кількість годин
Лекція 1.	Проблема одиниць синтаксису. Об'єкт і предмет синтаксису. Поняття «граматична категорія». Типи синтаксичних категорій	2 год.
Лекція 2.	Історія української синтаксичної науки. Функційний синтаксис та поняття «синтаксична функція». Аспекти вивчення синтаксичного ладу.	2 год.
Лекція 3.	Словосполучення. Проблема визначення синтаксичного словосполучення і його граматичного статусу: історія та сучасний стан. Значення і форма словосполучення. Прийменниково-відмінкові сполуки: граматична (морфологічна, синтаксична) характеристика, синтаксичний зв'язок і відношення між компонентами.	4 год.
Лекція 4.	Поняття синтаксичного, фразеологічного та лексичного словосполучень. Цілісні словосполучення, їх структурні типи. Принципи класифікації синтаксичних словосполучень.	2 год.
Лекція 5.	Синтаксичні зв'язки і семантико-синтаксичні відношення, їх кореляція. Явища синкретизму.	2 год.
Лекція 6.	Речення. Проблема визначення речення. Поняття «предикативність», «предикація», «предикатність». Проблема визначення парадигми та структурної схеми речення.	2 год.
Лекція 7.	Поняття «член речення» та «синтаксема». Традиційний і новий підходи до класифікації членів речення: переваги та недоліки. Синкретичні другорядні члени речення.	2 год.
Лекція 8.	Односкладні речення, їхні структурні ознаки та семантика. Питання синтаксичної кваліфікації головного члена односкладних речень. Класифікації односкладних речень. Проблема виділення особових, інфінітивних, генітивних та вокативних речень.	4 год.
Лекція 9.	Просте ускладнене речення. Питання трихотомічного поділу речень. Семантико-синтаксичні особливості простого ускладненого речення. Семантичні і формальні засоби ускладнення простого речення.	2 год.
Лекція 10.	Складне речення. Проблема визначення граматичної природи складного речення. Співвідносність простого ускладненого та складного речень. Класифікації складних речень. Конструкція з прямою мовою в системі складних структур.	2 год.

№ з/п	Теми семінарів	Кількість годин
Семінар 1.	Проблема одиниць синтаксису. Об'єкт і предмет синтаксису. Синтаксичні категорії. Аспекти вивчення синтаксичного ладу. Функційний синтаксис та поняття «синтаксична функція».	2 год.
Семінар 2.	Історія та сучасний стан учення про синтаксичне словосполучення і його граматичний статус. Конкретний та	2 год.

	абстрактний рівні формування й опису синтаксичних словосполучень. Структурна схема синтаксичного словосполучення. Питання предикативних словосполучень у лінгвістичній літературі. Граматична характеристика прийменниково-відмінкових сполук, синтаксичний зв'язок і відношення між їхніми компонентами. Синтаксичні, фразеологічні та лексичні словосполучення: спільні й відмінні риси.	
Семінар 3.	Типи і форми синтаксичних зв'язків, їхні диференційні ознаки та принципи розмежування. Семантико-синтаксичні відношення, явища синкретизму. Співвідносність синтаксичних зв'язків і семантико-синтаксичних відношень. <i>Контрольна робота № 1.</i>	2 год.
Семінар 4.	Проблема визначення речення. Речення і судження. Формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний та комунікативний аспекти вивчення речення. Проблема визначення предикативності, парадигми та структурної схеми речення. Поняття «член речення» та «синтаксема». Новітні підходи до класифікації членів речення.	2 год.
Семінар 5.	Структурні ознаки та семантика односкладних речень. Класифікації односкладних речень. Проблема виділення особових, інфінітивних, генітивних та вокативних речень в системі односкладних речень.	2 год.
Семінар 6.	Проблема синтаксичного статусу простого ускладненого речення. Семантико-синтаксичні особливості простого ускладненого речення. Семантичні і формальні засоби ускладнення простого речення (традиційний та новітній підходи).	2 год.
Семінар 7.	Складне речення, особливості його граматичної природи. Принципи класифікації складних речень: переваги та недоліки. Питання синтаксичного статусу конструкції з прямою мовою. <i>Контрольна робота № 2.</i>	2 год.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Види робіт	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Семінари	7	6	42
Контрольні роботи	2	14	28
Письмова індивідуальна робота	1	30	30
Разом:			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності студента за кожним із запланованих видів робіт здійснюваний відповідно до таких критеріїв:

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Робота на семінарському занятті	6	Студент демонструє ґрунтовні та достатні знання, крім лекційних матеріалів, рекомендованих джерел основної та додаткової літератури. Студент аргументовано спростовує думки учасників дискусії та обстоює власний погляд на проблемне питання, обґрунтовує можливі альтернативи його розв'язання. Письмові завдання виконані правильно.
	4-5	Студент демонструє ґрунтовні знання, крім лекційних матеріалів, рекомендованих джерел основної літератури, бере активну участь у дискусіях, аргументовано спростовує думки учасників дискусії, обстоює власний погляд на проблемне питання. Письмові завдання виконані переважно правильно.
	2-3	Студент демонструє достатні знання лише лекційних матеріалів, бере участь у дискусіях, але бракує аргументів для спростування думок учасників дискусії та обстоювання власного погляду на проблемне питання. Письмові завдання виконані частково правильно.
	1	Студент демонструє слабкі знання лекційних матеріалів, не бере участі в дискусіях. Письмові завдання виконані переважно неправильно.
	0	Студент не бере участі в роботі на семінарі.
Контрольна робота	0-14	Завдання теоретичного та практичного характеру мають різний рівень складності, кожне завдання оцінене певною кількістю балів.
Письмова індивідуальна робота	26-30	Роботу виконано і подано вчасно. Текст структурований, логічний, містить елементи проблемного підходу. За потреби залучено доречний ілюстративний матеріал. Висновки вмотивовані, містять аргументовані пропозиції автора щодо розв'язання порушеного проблемного питання. Автор демонструє вільне володіння матеріалом, розуміння фахової термінології. Мовлення зразкове. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	21-25	Роботу виконано і подано вчасно. Текст структурований, логічний, містить елементи проблемного підходу. За потреби залучено доречний ілюстративний матеріал. Висновки вмотивовані, несуперечливі, містять неаргументовані пропозиції автора щодо розв'язання проблемного питання. Автор демонструє вільне володіння матеріалом, розуміння фахової термінології. Мовлення містить незначні огріхи. Роботу оформлено відповідно до

		вимог.
	16-20	Роботу виконано і подано вчасно. Текст не чітко структурований, хоча містить елементи проблемного підходу. Не завжди доречно залучений ілюстративний матеріал. Висновки переважно вмотивовані. Робота не відображає оригінальної думки автора щодо проблемного питання. Автор демонструє достатнє володіння матеріалом, розуміння фахової термінології. Мовлення містить незначні огріхи. Роботу оформлено подекуди з порушенням вимог.
	11-15	Роботу виконано і подано вчасно. Текст не чітко структурований, не містить елементів проблемного підходу. Бракує ілюстративного матеріалу або він не завжди доречно залучений. Автор не демонструє достатньої обізнаності в матеріалі та розуміння фахової термінології. Висновки частково вмотивовані. Мовлення містить багато огріхів. Роботу оформлено переважно з порушенням вимог.
	1-10	Роботу виконано і подано вчасно. Текст не структурований, не містить елементів проблемного підходу. Робота має компілятивний характер. Бракує ілюстративного матеріалу або він недоречно залучений. Автор не обізнаний у матеріалі, не вживає фахової термінології або вживає її неправильно. Висновки поверхові. У тексті багато помилок. Роботу оформлено з порушенням вимог.
	0	Робота не написана або здана з запізненням.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ЄКТС

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ЄКТС
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90			B (дуже добре)
71 – 80	C (добре)		
66 – 70	Задовільно		D (задовільно)
60 – 65			E (достатньо)

30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до іспиту) становить 30 балів. **У разі отримання оцінки «неприйнятно»** (нижче 29 балів) студент зобов'язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» студент має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо». Замість перескладання комісії студент може обрати повторне вивчення дисципліни.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року)

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iaкости-osvitnoi-diialnosti-ta-iaкости-vyshchoi-osvity/71-normatyvni-dokumenty

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Проблема визначення синтаксичних одиниць. Об'єкт і предмет синтаксису.
2. Формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний та комунікативний аспекти вивчення синтаксичного ладу.
3. Синтаксична функція як поняття функційного синтаксису.
4. Синтаксичні напрями в історії українського мовознавства.
5. Поняття граматичної категорії. Типи синтаксичних категорій.
6. Проблема визначення предикативності. Категорія часу на морфологічному та синтаксичному рівнях мови. Диференційні ознаки об'єктивної та суб'єктивної модальності. Поняття предикації, предикатності та предиката.
7. Історія та сучасний стан учення про словосполучення. Місце словосполучення в системі синтаксичних одиниць. Конкретний та абстрактний рівні формування й опису синтаксичних словосполучень.
8. Проблема визначення синтаксичного словосполучення: структура, значення, особливості. Питання предикативних словосполучень у лінгвістичній літературі.
9. Співвідношення синтаксичного, фразеологічного та лексичного словосполучень: семантика і граматичні ознаки. Проблема розгляду фразеологізму як об'єкта синтаксису.
10. Прийменниково-відмінкові сполуки: граматична характеристика, синтаксичний зв'язок та відношення між компонентами.
11. Синтаксично вільні та синтаксично невольні (цілісні) словосполучення.
12. Цілісні словосполучення: будова, значення, синтаксичне функціонування в реченні, типи.
13. Принципи класифікації та структурна схема синтаксичних словосполучень.
14. Вчення про синтаксичні зв'язки на рівні словосполучення і речення (простого, складного). Однорівневі та різнорівневі синтаксичні зв'язки. Основні та периферійні

синтаксичні зв'язки. Реченнєвотвірні та реченнєвомодифікаційні синтаксичні зв'язки. Прислівні та неprisлівні синтаксичні зв'язки.

15. Основні типи синтаксичних зв'язків, їхні диференційні ознаки. Поняття про передбачуваність / непередбачуваність, обов'язковість / необов'язковість підрядного зв'язку.

16. Форми синтаксичних зв'язків, їхня співвідносність із типами синтаксичних зв'язків.

17. Узгодження та координація, узгодження та кореляція: спільні та відмінні риси.

18. Проблема виділення іменного (відмінкового) прилягання. Принципи розмежування керування та іменного прилягання.

19. Семантико-синтаксичні відношення, їх типи та мовні засоби вираження. Явища синкретизму

20. Співвідносність синтаксичних зв'язків та семантико-синтаксичних відношень.

21. Проблема визначення речення, парадигми та структурної схеми речення. Речення і судження.

22. Поняття «член речення» та «синтаксема». Традиційний і новітні підходи до класифікації членів речення: переваги та недоліки.

23. Синкретичні другорядні члени речення. Розмежування неузгодженого означення та приіменного непрямого додатка, додатка та обставини, виражених прийменниково-іменниковими сполуками.

24. Односкладні речення, їхні структурні ознаки та семантика. Поняття ядерності та компонентності односкладних речень. Питання синтаксичної кваліфікації головного члена односкладних речень.

25. Класифікації односкладних речень. Проблема виділення особових, інфінітивних, генітивних та вокативних речень як різновидів односкладних речень.

26. Питання дихотомічного та трихотомічного поділу речень. Проблема виділення простого ускладненого речення у вітчизняному мовознавстві. Семантичні та формальні засоби ускладнення простого речення (традиційний та новітній підходи).

27. Поняття сурядного ряду та однорідних членів. Проблема синтаксичної кваліфікації речень з однорідними присудками. Принципи розрізнення однорідних головних членів односкладного речення та предикативних частин складного речення.

28. Вчення про відокремлені та уточнювальні члени речення. Проблема виділення відокремлених додатків.

29. Поняття про категорії вставності та вставленості: спільні та відмінні риси.

30. Проблема граматичного статусу звертання та його зв'язку з членами речення. Принципи розмежування звертання й прикладки, звертання й підмета, звертання й вокативного речення.

31. Дискусійні питання граматичної природи складного речення. Співвідносність простого ускладненого та складного речень.

32. Класифікації складних речень: недоліки та переваги. Проблема гіпотаксису та паратаксису на рівні складного речення. Рівні вичленовування складних речень. Співвідносність безсполучникових та сполучникових складних речень.

33. Принципи класифікації складносурядних речень: переваги та недоліки.

34. Дискусія в історії українського мовознавства щодо граматичної природи та класифікації складнопідрядних речень. Принципи класифікації складнопідрядних речень: переваги та недоліки.

35. Складні безсполучникові речення: проблема синтаксичної кваліфікації, типи.

36. Питання синтаксичного статусу конструкції з прямою мовою.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. *Арібжанова І.* Сучасна українська мова. Базові поняття синтаксису : [навч. посіб.] / І. Арібжанова. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2016. – 159 с.
2. *Арполенко Г.П.* Структурно-семантична будова речення в сучасній українській мові / Г.П. Арполенко, В.П. Забеліна. – К. : Наук. думка, 1982. – 132 с.
3. *Бевзенко С.П.* Сучасна українська мова : Синтаксис : [навч. посіб.] / С.П. Бевзенко, Л.П. Литвин, Г.В. Семеренко. – К. : Вища школа, 2005. – 270 с.
4. *Вихованець І.Р.* Граматика української мови. Синтаксис : [підручник] / І.Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
5. *Вихованець І.Р.* Семантико-синтаксична структура речення / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська, В.М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1983. – 219 с.
6. *Дудик П.С.* Синтаксис української мови / П.С. Дудик, Л.В. Прокопчук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 384 с.
7. *Загнітко А.П.* Основи українського теоретичного синтаксису / А.П. Загнітко. – Горлівка : ГДППМ, 2004. – Ч. 1. – 228 с. ; ч. 2. – 54 с. ; Ч. 3. – 266 с.
8. *Загнітко А.П.* Український синтаксис (науково-теоретичний і навчально-практичний комплекс) : [навч. посіб.]. – Част. 1, 2 / А.П. Загнітко. – К. : ІЗМН, 1996. – Ч. 1. – 202 с. ; Ч. 2. – 240 с.
9. *Каранська М.У.* Синтаксис сучасної української літературної мови : [навч. посіб.] / М.У. Каранська. – К. : Либідь, 1995. – 321 с.
10. *Мойсієнко А.К.* Сучасна українська літературна мова : Морфологія. Синтаксис : [підручник] / А.К. Мойсієнко, І.М. Арібжанова. – К. : Знання, 2010. – 374 с.
11. *Слинько І.І.* Синтаксис сучасної української мови : Проблемні питання : [навч. посіб.] / І.І. Слинько, М.Ф. Кобилянська, Н.В. Гуйванюк. – К. : Вища школа, 1994. – 670 с.
12. Сучасна українська мова. Синтаксис : [підручник] / А.К. Мойсієнко, І.М. Арібжанова, В.В. Коломийцева та ін. ; за ред. А.К. Мойсієнка ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2013. – 238 с.
13. Українська мова. Енциклопедія / Редкол. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк [та ін.]. – [третє вид.]. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2007. – 852 с.
14. Українська мова. Енциклопедія / [ред. І.В. Муромцев]. – К. : Майстер-клас, 2011. – 399 с.
15. *Шульжук К.Ф.* Синтаксис української мови : [підручник] / К.Ф. Шульжук. – К. : ВЦ «Академія», 2004. – 408 с.

Додаткова література

1. Актуальні проблеми синтаксису. – Чернівці: ЧДУ, 1997. – 161 с.
2. *Арібжанова І.М.* Структура простого речення (формально-граматичний аспект) / І.М. Арібжанова. – К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2001. – 128 с.
3. *Бевзенко С.П.* Структура складного речення / С.П. Бевзенко. – К. : Вид-во Київ. держ. пед. ін-ту, 1987. – 79 с.
4. *Бондарко А.В.* Функциональная грамматика / А.В. Бондарко. – Л. : Наука, 1984. – 136 с.
5. *Буслаев Ф.И.* Историческая грамматика русского языка / Ф.И. Буслаев. – М. : Учпедгиз, 1959. – 623 с.
6. *Вихованець І.Р.* Нариси з функціонального синтаксису української мови / І.Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1992. – 222 с.
7. *Герман К.Ф.* Структурно-семантичний аналіз складносурядних речень сучасної української літературної мови / К.Ф. Герман. – Чернівці : ЧДУ, 1973. – 55 с.

8. *Городенська К.Г.* Дери́вація синтаксичних одиниць / К.Г. Городенська. – К. : Наук. думка, 1991. – 191 с.
9. *Горяний В.Д.* Односкладні речення в українській мові / В.Д. Горяний. – К. : Рад. школа, 1983. – 165 с.
10. *Грипас Н.Я.* Структура складного речення в сучасній українській літературній мові / Н.Я. Грипас. – Кам'янець-Подільський : Вид-во Кам'янець-Подільськ. держ. пед. ун-ту, 2001. – 112 с.
11. *Грищенко А.П.* Складносурядні речення в сучасній українській літературній мові / А.П. Грищенко. – К. : Наук. думка, 1969. – 155 с.
12. *Дорошенко С.І.* Складні безсполучникові конструкції в сучасній українській мові / С.І. Дорошенко. – Харків : Вища школа, 1980. – 152 с.
13. *Дудик П.С.* Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення (Просте речення; еквіваленти речення) / П.С. Дудик. – К. : Наук. думка, 1973. – 288 с.
14. *Загнітко А.П.* Теоретична грамати́ка української мови : Синтаксис : [монографія] / А.П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
15. *Загнітко А.П.* Теорія сучасного синтаксису : [монографія]. – 2-е вид, випр. і доп. / А.П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2007. – 294 с.
16. *Золотова Г.А.* Очерк функционального синтаксиса русского языка / Г.А. Золотова. – М. : Наука, 1973. – 352 с.
17. Історія української мови : Синтаксис / Г.П. Арполенко, А.П. Грищенко (відп. ред.), В.В. Німчук, В.М. Русанівський, Г. Х. Щербатюк. – К. : Наук. думка, 1983. – 501 с.
18. *Кобченко Н.* Граматична природа й сфери функціонування підрядного синтаксичного зв'язку у формі вільного поєднання : [монографія] / Н.В. Кобченко. – К. : НаУКМА, 2016. – 194 с.
19. *Кобченко Н.* Система подвійних синтаксичних зв'язків у граматичному ладі сучасної української мови : [монографія] / Н. Кобченко. – К. : ВД «Освіта України», 2018. – 514 с.
20. *Ковтунова І.І.* Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложений / И.И. Ковтунова. – М. : Просвещение, 1976. – 239 с.
21. *Кулик Б.М.* Курс сучасної української літературної мови. – Частина 2. Синтаксис / Б.М. Кулик. – К. : Рад. школа, 1965. – 286 с.
22. Курс сучасної української літературної мови : Синтаксис / За ред. Л.А. Булаховського. – К. : Рад. школа, 1951. – Т. 2. – 408 с.
23. *Мельничук О.С.* Розвиток структури слов'янського речення / О.С. Мельничук. – К. : Наук. думка, 1966. – 324 с.
24. *Мірченко М.В.* Структура синтаксичних категорій / М.В. Мірченко. – Луцьк : Ред. вид. від. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. – 393 с.
25. *Мойсієнко А.К.* Структурно-семантична організація простого ускладненого речення / А.К. Мойсієнко. – К. : Вид.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2006. – 167 с.
26. *Мойсієнко А.К.* Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого ускладненого речення / А.К. Мойсієнко. – К. : ПП Я. Січовик, 2006. – 240 с.
27. *Пешковский А.М.* Русский синтаксис в научном освещении / А.М. Пешковский. – М. : Учпедгиз, 1956. – 511 с.
28. *Плющ М.Я.* Категорії суб'єкта і об'єкта в структурі простого речення / М.Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1986. – 175 с.
29. *Покусаенко В.К.* Переходные конструкции в области сложного и простого предложения / В.К. Покусаенко. – Ростов-на-Дону : Изд-во Ростов. ун-та, 1983. – 144 с.
30. *Потебня А.А.* Из записок по русской грамматике. – Т. 1-2 / А.А. Потебня. – М. : Учпедгиз, 1958. – 536 с.
31. Синтаксис словосполучення і простого речення (Синтаксичні категорії і зв'язки) / М.А. Жовтобрюх (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1975. – 223 с.

32. Синтаксична будова української мови. – К. : Наук. думка, 1968. – 203 с.
33. Сучасна українська літературна мова / За заг. ред. І.К. Білодіда. – Т. 3. Синтаксис. – К. : Наук. думка, 1972. – 515 с.
34. *Теньер Л.* Основы структурного синтаксиса / Л.Теньер; пер. с франц. И.М. Богуславский. – М. : Прогресс, 1988. – 656 с.
35. *Удовиченко Г.М.* Словосполучення в сучасній українській мові / Г.М. Удовиченко. – К.: Наук. думка, 1987. – 79 с.
36. *Филатов В.А.* Словосочетание как метаструктура языка и синтагма как реальная единица речи / В.А. Филатов, Е.В. Филатова. – Донецк : Юго-Восток, 2008. – 70 с.
37. *Християнінова Р.О.* Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові: [монографія] / Р.О. Християнінова. – К. : Ін-т укр. мови ; Вид. дім Дмитра Бураго, 2012. – 368 с.
38. *Чередниченко І.Г.* Складнопідрядні речення в сучасній українській мові / І.Г. Чередниченко. – Чернівці : Вид-во Чернівецьк. ун-ту, 1959. – 135 с.
39. *Чикина Л.К.* Присловные и предложенческие связи в русском синтаксисе: [учеб. пособ.] / Л.К. Чикина, В.В. Шигуров. – М. : Флинта ; Наука, 2009. – 192 с.
40. *Шахматов А.А.* Синтаксис русского языка / А.А. Шахматов. – Л. : Учпедгиз, 1941. – 620 с.
41. *Шульжук К.Ф.* Складне речення в українській мові: [посіб. для учителя] / К.Ф. Шульжук. – К.: Рад. школа, 1989. – 135 с.

Збірники вправ

1. *Кадочнікова О.П.* Синтаксис сучасної української літературної мови : [зб. вправ і завдань] / О.П. Кадочнікова. – К. : НаУКМА, 2017. – 155 с.
2. *Кобилянська М.Ф.* Сучасна українська літературна мова: Синтаксис : [зб. впр.] / М.Ф. Кобилянська, Н.В. Гуйванюк. – К., 1992. – 271 с.
3. *Плющ М.Я.* Сучасна українська літературна мова : [зб. впр. : навч. посіб.] / М.Я. Плющ, О.І. Леута, Н.П. Гальона. – К. : Вища школа, 2003. – 287 с.
4. *Терлак З.М.* Українська мова : [зб. вправ із синтаксису та пунктуації] / З.М. Терлак. – Львів : Світ, 1999. – 224 с.
5. *Тишківська Н.Я.* Українська мова : [зб. впр. із синтаксису та пунктуації] / Н.Я. Тишківська. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2006. – 248 с.

*Затверджено на засіданні кафедри української мови НаУКМА
31 серпня 2020 р. (протокол № 1)*